
KÖNYVSZEMLE

Kopp Mária – Berghammer Rita (szerk.): **Orvosi pszichológia**

Medicina Könyvkiadó, Budapest, 2005, 636 oldal, ára: 7200 Ft
ISBN 963 2429 04 4

A kósi Hippokratész azzal érdemelte ki a *nagy* melléknevet, hogy az orvostudomány történetében először fordult határozottan szembe a gyógyító szentélyekben – aszklépieonokban – folyó mágikus szertartások által végzett gyógyításokkal. Habár azokban sok tapasztalatot, népi gyógymódot alkalmaztak, az orvosi tudás mégsem haladta meg a jó szándékú kuruzslás szintjét. Mindezekkel szemben Hippokratész új álláspontja az volt, hogy a betegséget maga a természet, a beteg szervezet igyekszik gyógyítani, abban az orvos fő feladata, hogy gondos megfigyelésekre támaszkodó tapasztalati tudással a gyógyító igyekezetnek testi és szellemi segítőtje legyen. Az orvosi hivatásról és magatartásról írja a *Corpus Hippokratikum*ban: „az orvosi hivatás a hivatások legnemesebbje, de csak akkor, ha azt jól képzett, jellemes és az emberi testet és szellemet ismerő orvos gyakorolja”. Más kérdés természetesen, hogy a nedveken alapuló, azok megfelelő arányainak felborulását hirdető orvosi tevékenységnek mennyi köze volt a helyes orvosláshoz, az azonban tény, hogy az embert mint személyiséget és annak betegségét már egy meghatározott rendszerben szemlélte.

Több ezer év múlva, a 20. században kialakult egy önálló interdiszciplináris tudomány, az orvosi pszichológia. Az orvostudomány és a pszichológia viszonya, egymásra utaltsága és kapcsolata régóta foglalkoztatta és olykor heves vitákra készítette az érintetteket, napjainkban azonban egyre határozottabban rajzolódik ki, hogy a kérdés nyugvópontra került, a két önálló tudományterület megtalálta a találkozási pontokat, és ennek eredményeként létrejött egy új tudományág. Ennek egyik ékes bizonyítéka a Dr. Kopp Mária és Dr. Berghammer Rita által szerkesztett *Orvosi pszichológia* egyetemi tankönyv.

Korunkat a szorongás korának is szokták nevezni. Sajnos közeli és távoli történelmünk társadalmi eseményei igen sok okot szolgáltatnak. Felgyorsult világunkban a ránk zúduló információk egyre jobban terhe-

lik az azokra többnyire felkészületlen egyént. Az ember nyitott és bizonytalan világban él, aggódik élet és halál, egészség és betegség, barátság és konfliktus, háború és katasztrófa miatt. Tapasztalhatjuk, hogy életünk mennyire függ a tudomány és technika eredményeitől, a folyamatosan és egyre nagyobb mértékben változó természetes és szociális környezettinktől. A feladat egyértelmű: meg kell őrizni az emberiség kulturális sokféleségét, a történelem távlatait, a kommunikáció és a megértés képességét, valamint belsőleg is erőssé kellene tenni a globalizálódó társadalmat. A gazdaság- és a politikatudomány azonban egyedül nem képes megoldani ezt a feladatot. A tudományterületeket egyenrangúnak tekintve interdiszciplináris együttműködésre van szükség. Ezért is keressük folyamatosan a megfelelő tudományterületeket, amelyek lehetőséget adnak a lélektani folyamatok társadalom- és egészségtudományi összefüggéseinek és azokon keresztül a betegségekkel való kapcsolatának feltárásához. Ennek minden bizonnyal egyik alaptudománya az orvosi pszichológia.

A 14 fejezetre tagolódo tankönyv az érintett tudományterület legfrissebb, a gyakorlat próbáját is kiálló kutatási eredményeire támaszkodik, azaz kifogástalan szerkezeti felépítésben az orvosi pszichológia sokirányú kérdéskörének átfogó ismeretét adja.

Az 1. és 2. fejezet bemutatja az orvosi pszichológia helyét az orvosképzésben. Rendszerezi a kérdéskört tárgyaló legjelentősebb elméleti, filozófiai és tudománytörténeti állásfoglalásokat. Foglalkozik azokkal az alapvető jelenségekkel, melyek befolyásolják az egészségi állapotot, a betegségek kialakulását, lefolyását. Külön kiemelném a krónikus betegségek szakszerű ellátásához kitüntetetten fontos pszichológiai ismeretek és készségek megszerzésének részletes tárgyalását és a biopszichoszociális modell bemutatását, mint a betegségfolyamatok komplex elemzési módszerét.

A 3. fejezet a legfontosabb pszichés alapfunkciókat és azok központi idegrendszeri összefüggéseit taglalja. Részletezi a motiváció szerepét a különböző magatartásformákban, a gondolkodás és intelligencia, a genetikai és a környezeti tényezők kapcsolatát.

A 4. fejezet a fejlődéslélektan általános ismérveivel, a gyermekkorban jelentkező pszichoszomatikus zavarokkal, valamint a serdülőkor jellegzetes orvosi pszichológia kérdéseivel foglalkozik.

Az 5. fejezet a személyiségelméleteket és a személyiségzavarokat taglalja, és kiemeli, hogy a személyiségzavarok, mint hibás alkalmazkodást eredményező személyiségvonások később krónikus alkalmazkodási zavarokhoz vezetnek.

A 6-7. fejezet a hivatás és személyiség összefüggéseit, az orvos és beteg kapcsolatát taglalva rámutat arra, hogy az orvosképzés és az orvosi